

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 17/29 aug.	Va esi in fia-care domineca, cu porrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumarantii capeta dóue tablouri pompóse.	Pretiuu póntru Austria pe jul.—dec. 4 fl. póntru tablou 80 cr. Póntru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenn, póntru tablou trei sfanti.	Nr. 33.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumaratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Póntru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu V. 1869.
--	--	--	--------------------------	--	--	---

Poporulu romanu in poesi'a sa.

(S'a cénutu in adunarea de la Siomcut'a a Asociatiunii trans.)

(Urmare.)

Si voi din tiér'a lui Negru-Voda, asupriti multi seculi de infamíele ciocoiloru, ascultati acelu cantecu dulce, care vine 'n mediu de nópte, ca si nesce scumpe siópte, — ascultati canteculu poporalu mai frumosu si mai incantatoriu decâtu canteculu serafimiloru! Ascultati sê v'o spuna poporulu nostru, cine a fostu Mihaiu Eroulu?!

Elu e domnulu celu vestitu,
 Care 'n lume a venitu
 Pe luptatu si biruitu!

Spue riulu celu Olteanu,
 Spue valulu Dunareanu,
 Si codrulu Calugareanu,

Câte lupte a priyitu,
 Câte osti a mistuitu,
 Câte osti a inalbitu?

Spue corbii muntiloru,
 Si fiérelu codriloru,
 Care-a fostu nutretiulu loru?

Fost'au lesiuri tataresci,
 Si turcesci si unguresci,
 Date 'n sabii romanesci!

Dar de colo dintre muntii seculari ce sunetu petrunde la audiulu nostru? E dóra gemetulu muntiloru strabuni? Séu suspinulu codriloru stravechi?

Ascultati!

Par' câ vedemu, cum o céta de voinici cu flamur'a libertátii in mana trece pe plaiulu umbrosu; si par' câ audîmu, cum canta viersulú satiricu:

Horia siede pe butuci,
 Domnii fugu fara papuci!

Si se face tacere.

Urméza o nópte lunga si teribila. In intunecimea acést'a nimica nu vérsa lumina, decâtu numai sangele celu rosiiu ce se stropesce in aeru din cadavrele a doi mari romani, ucisi in róte.

Si érași urméza tacere lunga, si numai peste jumetate de secolu poporulu canta érași:

Iancu merge la Abrudu,
 Unde-e aurulu mai multu.

E bine, ati vediutu din aceste, câtu este de fidela poesi'a nóstra poporala in eternisarea mo-

minteloru de culminatiune ale istoriei natiunale.

Permiteti-mi acuma sê potu basá deducțiunile mele ulterióre pe aceste cantece, isvorite din sinulu sinceru si nefatiaritu alu poporului nostru.

Dati-mi dara voia sê penetrâmu mai adancu in misteriele poesiei nóstre poporale; iertati-mi sê ve conducu nitielu in acést'a gradina stralucita; veniti sê descindemu in acést'a mina fecunda, si sê scótemu de acolo câte-va margaritariu pentru ilustrarea sujetului, de care am onóre a ve intretiené: dati-mi voia ca din colurile ce ni ofera poesi'a nóstra poporala, sê potu zugraví cu debilulu meu penelu caracterulu poporului romanescu!

II.

Condițiunea prima pentru prosperarea, in-florirea, si vítoriuulu unui poporu este impregiurarea, déca acel'a are consciiti'a misiunii sale? déca si-iubesce patri'a, limb'a si natiunalitatea sa?

Unu poporu, care nu scíe sê apretiuésca aceste clenodii sacre, va avé numai o viétiá scurta, va perí de pe fati'a pamentului, câ-ci celelalte natiuni mai culte lu-voru absorbí, — numele lui se va sterge pentru eternitate, si istori'a nu va insemná pe paginile sale nici o fapta gloriósa, nici unu evenimentu maretiu — din viéti'a lui,

E bine, sê ne intrebâmu acuma, déca Romanulu si-iubesce patri'a, limb'a si natiunalitatea sa?

Lasâmu sê respundia in loculu nostru poesi'a poporala!

Celebrulu nostru bardu natiunalu, celu mai mare poetu alu poporului romanu, dlu V. Alexandri, a scrisu aceste cuvinte:

„Romanulu e nascutu poetu!

„Inzestratu de natura cu o inchipuire stralucita si cu o anima simtítoria, elu si-revérsa tainele sufletului in melodfi armonióse si in poesfi improvizate.“

Natur'a poetica a romanului e zugravita perfectu si in urmatóri'a doina a sa:

Bate ventu de primavéra,
Eu cantu doina pe afara,
De me'ngâmu cu florile
Si priveghiatorile.
Vine érn'a viscolósa,
Eu cantu doina 'nchisu in casa,
De-mi mai mangâiu dílele,
Dílele si noptile.

Frunđi'a 'n codru câtu invia,
Doina cantu de voiniciá;
Cade frunđi'a josu in vale,
Eu cantu doin'a cea de jale;
Doina díeu, doina suspinu,
Totu cu doina me mai tienu;
Doina cantu, doina sioptescu,
Totu cu doina vietuescu.

In poesi'a poporala vomu gasí dara tóte „tainele sufletesci“ ale poporului nostru, — deci poesi'a poporala ni va poté da respunsulu celu mai potrivit la intrebarea nóstra de susu.

Sê scrutâmu dara poesi'a nóstra poporala! Sê analisâmu creatiunile sale, ca astfelu sê potemu formá din ele cadr'a, in care avemu sê punemu imaginea poporului nostru! Sê vedemu ce cantece are poporulu romanu? ca din ele sê potemu deduce, déca dinsulu are consciiti'a misiunii sale? si déca acel'a are unu vítoriu séu ba?

E bine, veniti cu mine la sate sér'a in siediátorie, — aidati afara la campu, la fantana, la ríu, la codrulu verde, pe muntele plesiuvu, si sê ascultâmu dimpreuna „tainele sufletesci“ ale poporului romanu!

Dar sê ne oprimu!

O casutiá saraca, o coliba acoperita cu paie atrage atentiunea nóstra. Unu viersu sonor, unu cantecu dulce strabate la audíulu nostru din interiorulu modestei casutié. A, e cantecu romanescu! Sê-lu ascultâmu! Serman'a tierancutiá ni va permite indiscretiunea, déca ne vomu duce chiar la ferésta, si cu o privire neobservata vomu furá secretulu interiorului!

Romancuti'a tórce si-légana copilulu, ér budiele sale sioptescu acestu cantecu frumosu:

Nani nani copilasiu,
Dragulu mamei feciorasiu,
Câ mam'a te-a leganá,
Câ mam'a te-a descantá,
Sê te faci unu vitézu mare,
Ca domñulu Stefanu celu mare,
Vitézu mare si frumosu,
Ca unu sóre luminosu.
Sê fii verde la resboi,
Sê scapi tiér'a de nevoi!

Éta, canteculu celu d'antâiu, ce mam'a canta copilului seu din léganu, este unu cantecu, ce respira de iubirea patriei! Fericit'a mama aspirandu la o fericire si mai mare, doresee ca copilasiulu ei sê se faca

. . . . unu vitézu mare
Ca Domñulu Stefanu celu mare.

Sunt sublime aceste cuvinte! Si candu ma-
n'a Grachiloru le-ar audî, ar simtî o placere di-
vina.

Copilasiulu cresce, si candu ajunge vrêst'a
de fecioru, éta ce canta atunce dinsulu :

Frundiulitia, érba négra,
Taic'a, maic'a, totu me'ntreba,
Care munca mi-e mai draga?
Munc'a cea de vitejía,
Pistole de Veretía,
Si calu bunu de calaria.
Geab'a beu, geab'a manancu,
Geab'a midiloculu mi-stringu,
Déca n'am arme sê 'ncingu
Si calu bunu sê mi-lu inchingu.
Voinicelulu nearmatu
E ca stiuc'a pe uscatu,
Voinicelulu fara calu
E ca pescele pe malu, —
Si ca merulu langa drumu,
N'are pace nici de cum,
Câti trecu lu-sburataescu,
Si de crengi lu saracescu, —
Dar voiniculu inarmatu,
Si pe unu smeu incalcatu,
Dragalasiu e si frumosu,
Ca luceferu luminosu.

Idealulu feciorului romanu din poporu este
dara arm'a si calulu bunu. Aspiratiuni caracte-
ristice aceste ale tuturoru popóreloru resboinice
si cavaleresci!

Predilectiunea pentru cai se vede si din
aceste sîre din o balada poporala :

„De-su romanu, sum frate bunu,
Cu-ori ce calu vitézu, nebunu.“

In o alta balada, unu saracu, care si-a pier-
dutu averea, se plange astfelu :

Pan'a n'ajunge plugariu,
Aveam falnicu armasariu,
Si o ghióga nestrujita,
Cu piróne tîntuita,
Care candu o invêrtiam
Prósca prin dusmani faceam,
Câte optu pe locu turtiam.

Bietulu romanu saracitu adeca nu se plan-
ge, câ si-a pierdutu avutî'a si mosî'a, de aceste
nici câ-i pasa, — ci ni spune 'n tonu de jele. câ
nu mai are calu si arma!

La alte natiuni idei de aceste canta lir'a
poetiloru, cari au studiatu in colegiuri, — la noi
inse le audîmu la sate, de pe budiele tieraniloru

simpli. câ-ci cavalerismulu se nasce de odata cu
copilulu de romanu.

Nascutu cu simtiulu cavalerescu, inganatu
cu canteculu patrioticu alu mamei sale, nutritu
si crescutu cu aerulu patriotismului, tieranulu
romanu ori unde dinsulu traiesce, se ivesce, pe-
trece, iubirea tierii sale i este amic'a cea mai fi-
dela; acést'a lu-urmaresce necontentitu. Ori unde
elul privesce, tóte obieptele i vorbescu de acestu
simtiementu sacru; tóte i amintescu, i sioptescu
numele patriei sale. Paserile, stelele, riurile,
muntele innaltu, campí'a manósa, codrulu verde,
in fine tóte i revóca in memoria amorulu de
patria. Buna óra in urmatória sublîma ba-
lada :

— Frate, frate de stejaru,
Lasa-me sê taiu unu paru,
Sê-mi facu osia la caru!
— Fratióre, romanasiu,
Voiosu parulu dati-l'asiu,
Déc' ai face tu din elu
Buzduganu de voiniculu,
Ghióga mare nestrujita,
Cu piróne tîntuita,
Si cu dins'a de-ai luptá
Sê aperi mosí'a ta.
— Cornule ce nu te 'ndoi
De-o crénga sê te despoi,
Sê-mi facu pragina de boi?
— Fratióre, romanasiu,
Créng'a lunga dati-o-asiu,
Ca s'o faci arcu de resboi,
S'alungi lesii de la noi.
Lasa boii, fratióre,
Si te dá la venatória,
Câ nu-e timpu de plugaria,
Ci e timpu de vitejía!
— Codrii, codrii, me juru eu,
Sê ucidu cu bratiulu meu,
De totu cornulu unu dusmanu,
De stajariu unu capitanu.

Iosifu Vulcanu.

(Finea va urmá.)

RENEGAT'A.

Acelu fiu alu pecatului o
are via in ghiarele sale.
Moore.

Resti umilita si condamната,
Fratii tei asta-di te-au urgisitu;
Crim'a-ti fu mare si neiertata
Cand cu tiranii te-ai insocitu.

Adi a ta mana e pângarita,
Nici candu n'o stringe braciul romanescu;

Esti parasita, nenorocita,
Dar io te 'neunjuru si te urescu.

Inca in léganu fu inferata
A ta copila — fruptu necuratu, —
Nici candu pe fruntea ei maculata
Sarutulu nostru n'a repausatu.

Plange femeia, geme, suspina,
Câ-ci nu ai dreptulu a te numi:
Fiiica romana, ci o *straina*
In sinulu tiei ce te iubì.

Tu suferi asta-di, esti urgisita,
Vei plange mane, geme 'n eternu,
A ta pedépsa e nefinita,
Si venitoriu-ti va fi infernu.

Despretiu si ura Roman'a are
Pentru tiranulu ce-o va petì,
Amoru conserva fratelui care
Pentru moșta scie mori!

Ai tradatu mama, sora si frate,
Candu la unu *gâde* man'a ti-ai datu;
A plange-a tale negre pecate,
Fugi in desierturi, demonu spurcatu.

Fugi, fugi straina din asta tiéra,
Va fi unu tunetu resbunatoriu;
Recompensarea ce meritara
Cei cari tradara pe mam'a loru.

I. C. Dragescu.

ADEVERURI MOMENTANE.

— *Novela germana.* —
(Urmare.)

Inse Georgin'a se pare a avé mare placere si la unele obiecte bizare ca aceste. Candu i vorbiá câte odata parintele Amandu despre Erodotu, Demosthene, Platone si ceialalti intiepti ai greciloru, atunci ochii ei frumosi priviau cu atâta placere buzele frumóse, purpurer ale preotului, încâtu se vedea a fi o muieru intru adeveru invetiata. Parintele Amandu n'a presupusu acést'a despre o muieru nici odata.

Asié parintele Amandu voindu a face desutulu promisiunei sale, a luat cartea cea vechea si scuturandu-o de pulvere, a esítu din chili'a sa in gradina ducandu-o la Georgin'a. Erá unu timpu fôrte frumosu; si trecandu elu preste ingraditur'a gradinei, éta câ fuge câtra elu unu copilasiu, cu o uimire nespusa si sarutandu-i man'a, a remasu in locu, privindu-lu cu o surprindere copilarésca. O câtu de frumosi sunt

ochii copiloru uimiti; candu se uita ei la noi, uitâmu tóte, inca si inimicii nostrii, si suspinâmu dupa anii copilariei nóstre. Acel'a, care vede jocandu copíi pre langa sine, acel'a nu-i cu poetintia sê nu-si aduca aminte de Ddieu! Parintele Amandu uitandu-se la copilulu micu cu ochii uimiti, s'a imbucuratu, intocma ca ratacitolu de nópte pe cali strimte, intunecóse, unde de odata si pe neaseptate vele lucindu o lumina amicabila.

Cu acést'a ocașiune Rafailu nu erá la Georgin'a. Erá datoriu a face o visita intr'unu dominiu vecinu; elu n'a fostu in acést'a privintia atâtu de istetiu ca Georgin'a, carea n'a datu nimenui nici o vediuta, si nici câ a primitu de la nimene; nu, câ-ci sciea câ aristocratii toti sunt in afinitate si se cunoscú pretutindene, in tocma ca tîganii, — si câ unde se intalnescu, acolo se si infratiescu.

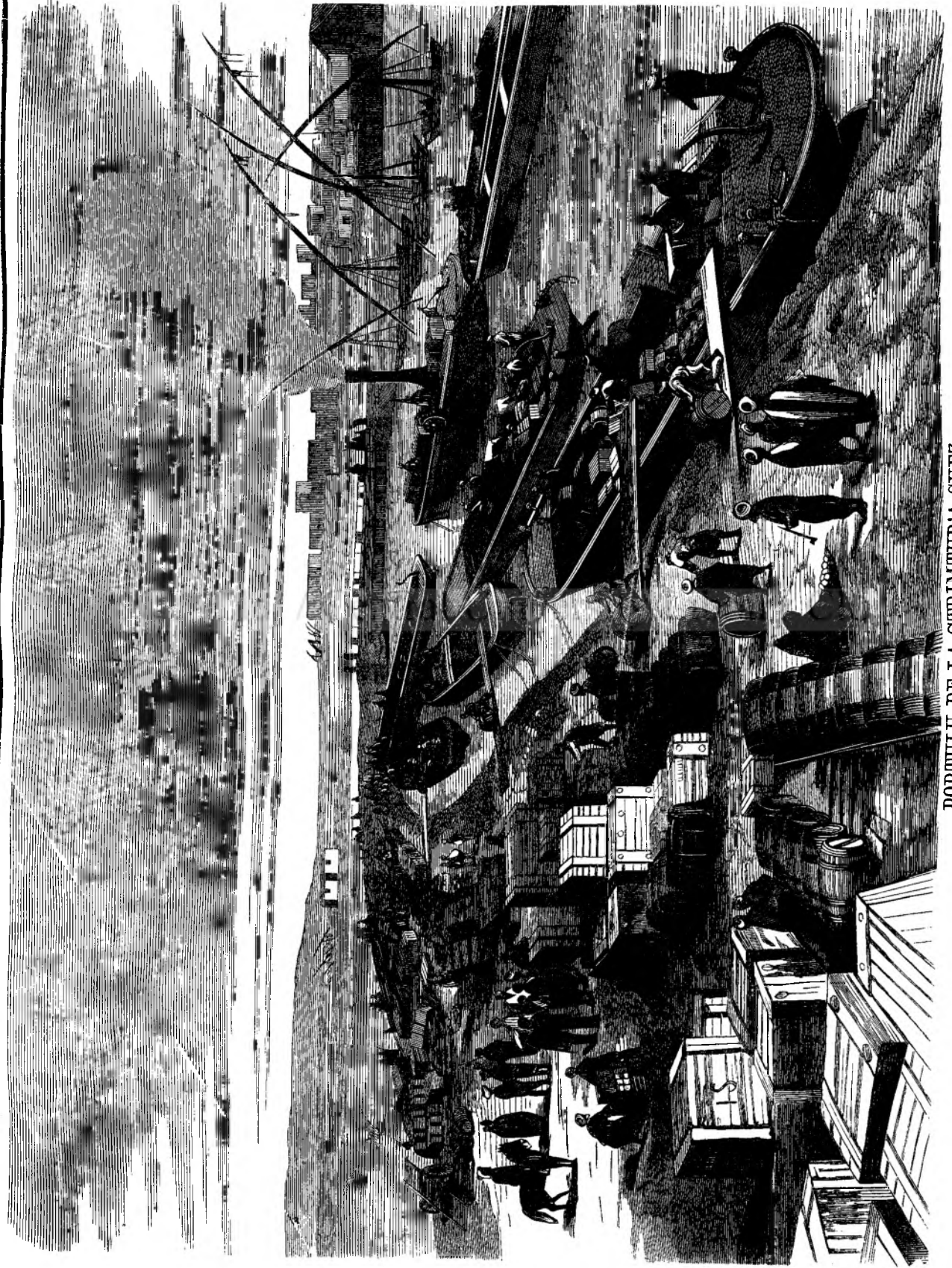
Georgin'a acseptá dupa noulu seu amicu, si ca totu-de-un'a erá fôrte vesela. Parintele Amandu a si venit, si ei se petreceau, precum se petrece la visite; ea se asiediá la fortepianu, séu frundiareau ambii in vre-o carte, séu se uitau pe ferésta in josu la uliti'a góla si tacuta. — Amandu nici odata n'a cugetetu câ va poté fi intr'o cunoscintia atâtu de mare cu o dama atâtu de frumósa, invetiata si placuta; a cugetatu cu uimire, câ câtu de simplu a fostu elu pana acum. Ei conversau despre tóte ce le viniá in minte. Parintele Amandu s'a asiediatu la fortepianu — elu altcum nu erá atare fortepianistu bunu. — Dupa acea a vorbitu despre Ddieu.

Georgin'a i dîse cu unu surisu dulce, câ si ea crede, inse nu tóte. Dechiaratiunea asést'a a superatu fôrte pe bunulu preotu, care s'a miratu, cum poté sê fia dins'a, acést'a invetiata si frumósa, orbita si retacita in credintia. In mominte ca aceste, timidulu preotu erá unu barbatu, plinu de zelu, din anim'a caruia straluciá o avutîa de ardóre santa si intieptiune rapitória — straluciá insasi poterea lui Ddieu, despre care vorbiá.

In scurtu s'a incinsu unu discursu de totu interesantu intre tinerulu preotu si princes'a Georgin'a. Parintelui sufletescu i-a succesu a aretá si a convinge pe princesa despre ratacirea ei, la ce Georgin'a ca pocaíta dîse incrucisindu manile sale pe peptu-i infocatu: — Eu sum o fiintia misera, egoista, vana, lumétia, fatiarnica. . . .

— Dómna princesa! . . .

— O, nu fi acum curtenetiu. Dta esti unu preotu, — cugeta câ primesci marturisirea mea! Asculta-me preonorate! eu am facutu pre multi

PORTULU DE LA STRIMTURA SUEZ.

sê planga, eu am intristatu si insielatu multe anime; am atrasu in giurulu meu anime tinere pline de sperantia, apoi le-am nimicitu, le-am dusu ca buchete de balu in cercuri, in societâti, in care apoi le-am lapedatu, si am cercatu alte petreceri, alte aventuri. Ómenii cei onesti mi-dîceau cã acést'a e pecatu: eu am risu. Eu nici candu n'am potutu pricepe cum sê póta fi pecatu totu ce e, si ce remane poeticu. Ómenii nu pricepu ce e pecatulu, cuvintulu acést'a e infricosiatu! A stá pe tiermurile góle, neamicabile ale marei, unde amare murmuratórie la piciórele mele, ceriulu intunecosu a supra mea; si in loculu acestu alu intristarei a cautá flori, flori placute mirositórie pentru mine!... Acest'a e pecatulu meu!

Sér'a se apropiá, ér parintele Amandu facandu-si complimentele sale, s'a departatu.

Strad'a erá plina de ómeni, — maestrii siedindu pe bancele din antea casiloru, ér muierile stateau in picióre conversandu cu vecinele lor; parintele Amandu se ducea linu intre ei, salutandu-i, — copíii fugeau cãtra dinsulu de ai sarutá manile; elu a luatu de mana o fetutia rusînósa, si o duse pana la cas'a sa.

— Ddiu sê me tiene in taría si se faca pre altii puternici — dîse preotulu standu in antea usiei casei parohiale, privindu florile vescediende.

Sórele a apusu, parintele Amandu a intratu in chili'a sa; ér Georgina a pasítu de la ferésta in intunecimea misteriósa a chilei sale.

— Elu e angeru, elu e fórte frumosu — lu-iubescu!... dîse ea odihnindu-si faci'a in manile sale.

VII. Resbunarea.

Liniscea din castelulu contelui Bamberg s'a turburatu — elu s'a rentorsu, aducandu cu sine vre-o câti-va conti si contese, intre care erau si dóue dame, afinele Georginei. Serman'a Georgin'a déca sciea ea, cã ce bucuría au damele aceste cã o au aflatu; déca audiea ea clevele lor, póte nici odata n'ar fi datu facia cu ele: inse pe langa tóte cã ducea o viétia fórte retrasa, acum fara a aretá unu aeru de dorere, n'a potutu incungiurá pre noui óspeti alu castelului, unde fu arangiatu unu balu splendidu, la care fu chiamata, si dupa cele mai susu dîse si silita a se duce; si s'a si dusu.

Ea erá imbracata intr'unu vestmentu, in care inca nu o au vediutu-o orasienii — ea prospiciá fórte frumósa, fórte tenera; o rochia de metasa galbena, cu infrumsetiári violace acope-

riá svelt'a sa statura, ér pe umerii albi ca néu'a se slobodiau cãte-va bucle dese castanie.

Salonulu erá plinu, óspetii se petreceau cu tóta vioitiunea, discurendu despre aventuri si caletorii, inse mai multu despre scirea trista, cum cã o contesa cu numele Georgin'a Szapar s'a sinucisu, punendu capetu vietiei sale tenere cu o descarcatura de revolveru.

Contele Rafailu Ergast a aflatu intre óspeti unu amicu, cu care a legatu amicétia inca intr'o calatoria, ce a facut-o ca studinte prin Svitier'a, si care se numiá contele Gustavu Leeringen; acest'a erá cu câti-va ani mai betranu decãtu Rafailu, inse frumosu si placutu. Ei se preamblau braci de braci prin sala spatiósa.

Georgin'a Palaeologos siedeá pe unu dos-à-dos, incungiurata de dóue dame si patru barbati. Ea erá frumósa ca Vinerea lui Milo, si placuta ca unu dulce visu.

Trecandu contele Leeringen cu Ergast pre langa Georgin'a, acestu din urma a salutatu-o, ér contele Gustavu a statu unu momentu, privindu-o cu unu surisu ironicu ce nu se póte explicá, si apoi a trasu pe Rafailu mai incolo. — Din ochii lui Gustavu luciá o manía nespusa, póte de vre-o suvenire, de carea si-a adusu aminte vediendu pe princés'a Georgin'a.

— Cunosci tu pe princés'a Georgin'a? intrebá Rafailu cu uimire pe amiculul seu adancu miscatu.

— O! Ea a venitu aice, póte ca sê ve insiele si pre voi. Me intrebti, cã óre o cunosc — ea a fostu amant'a mea.

— Acést'a e o mintiuna.

— O! asié dara si tu esti in latiuul ei? Atunci nu, iérta, si te linisceste. Ea n'a fostu amant'a mea in intielesu strinsu . . . inse mi-a fostu idealulu meu celu d'antâiu.

— Dar ea nu scie despre acést'a nimicu, dîse Rafailu resuflandu mai usioru.

— Ba din contra. — Comediant'a acést'a a marturisu cã me iubesce, si apoi m'a insielatu ca pre multi altii — si pentru aceea o urescu din adanculu animei mele. Ea este o muieru infama.

Rafailu a ingalbinitu. — Ce voiesci sê dîci tu cu aceste? — strigá elu cu unu tonu stramutatu, stringandu aspru braciulu amiculului seu.

— Ddiulu meu, cãtu de inspaimintatoriu prospiciezi tu. Acum vedu cã tu de bunaséma esti nebunitu in ea.

— Gustave, déca mi-vei dîce inca numai unu cuventu, pe unu Ddiu, te aruncu de pamentu

dîse Rafailu cu furia selbatica, strangendu cu atâta putere man'a lui Gustavu, încâtu acel'a mai câ a exclamatu de dorere.

— Oho! — acum vedu, câ ce-ti este! Vino cu mine in chili'a mea, ti-voiu demonstrá cele dîse de mine, acolo apoi screntiesce si te infóca câtu ti-va placé, si eu ti voiu face destulu, si me voiu supune tîe, dar mai antâiu me vei ascultá. Eu m'am joratu a nimicî totu ce ar marí egoismulu uritu alu muierei acesteia, eu m'am joratu a me resbuná, si acést'a o voiu incepe cu tine, vino!

*

Sosindu in chilia, Gustavu s'a asediatu langa o mésa, punendu in antea sa o legatura de epistole, din carea a scosu acele de care avea trebuintia; ér Rafailu a statutu in picíore cu spate câtra o ferésta deschisa, privindu cu o emotiune mare cele ce fecea amiculu seu. Acestu amicu alu lui, i-a enaratu acum relatiunile sale cu princes'a Georgin'a, dîcandu:

— Eu am sositu ca cadetu in locul de garnisona, si fara a face inca vre-o vediuta, m'am dusu la preambulare; ér o séra atâtu de frumósa, atâtu de placuta si ca care eu inca n'am vediutu; promenadele erau pline de preambulatori, intre carii intr'o societate vesela o vediui si pre ea, incungiurata de oficiri, fiindu de facia si barbatulu ei, care ér capitánu totu la acelu regimentu. Eu am vediutu-o, si fui fermecatu de atâta frumsetia, care intrecea frumseti'a tuturor cunoscuteloru mele.

Dupa ce am facutu cunosciintia cu ea, si preste câte-va díle eram cu ea intr'o relatiune, de buna séma numai intr'o relatiune, ce póte se aiba unu cadetu teneru, cu soci'a capitanului seu, — si totusiu me credeam a fi unu semidieu. Ea ér mai frumósa, mai placuta, mai adeverata, mai naturala, decâtu tóte muierele, care pan'atunci le-am cunoscutu, oh! si ea me iubiá, precum o iubiam si eu; o stringere de mana, o dulce privire, câte-va cuvinte fericitórie si candu si candu o epistola — erau amorulu nostru. O epistole scumpe, voi martorii simtieminteloru si amorului meu! Omulu atâtu de iute se invetia a iubi, a iubi pan' la nebunía; — si eu am iubit pe Georgin'a cu amorulu celu d'antâiu a animei mele infocate. Si ea? ea mi dîcea câ si ea me iubesc cu amorulu seu celu d'antâiu. — Éta.... epistol'a acésta, inca n'am ars'o, o portu cu mine, si o cetescu adeseori; ea a fostu cea d'antâia si unica epistola, carea in viéti'a mea am cetit-o plinu de fericire, plangandu. Aice,

vedi epistol'a acést'a Rafaile! vino mai aprópe... nu voiesci? asculta dar ti-o voiu cetí: „Tu Gustave mi-esti dorulu, adeverulu si amorulu meu celu d'antâiu. In ante de a te cunósce n'am sciutu ce insémna a fi muiere. Eu am fostu o tirana, séu o copila resfetiata, séu o fíntia trufasia, inse n'am fostu muiere; eu n'am sciutu inca, câtu de susu stati voi barbatiloru, si câtu de superbu e a se innaltí la voi, si apoi a tiené intrég'a vóstra viétiá, in manile debile ale nóstre. Tu mi-ai datu mie viéti'a ta, si eu o legu cu viéti'a mea, cu anim'a mea iubitória... Eu sum a ta pentru totu-de-un'a iubite Gustave... tu adeverulu vietiei mele.“

Gustavu a tacutu, ér Rafailu a suspinatu dorerosu, ca gelitorii, candu audu sunetulu glieloru cadiende pe cosciugu.

— Acést'a ér a fericirea mea, fericirea vietiei mele, continuá Gustavu. Intru adeveru fericirea acést'a ér mare. Aceea scii si tu, câ-ci si tu iubesci pe frumósa, pe onoraver'a!?... Si dupa mine a urmatu unu alu doilea, apoi alu treilea, si eu, eu am remasu credinciosu; dar ea m'a insielatu. De atunci m'am stramutatu fórte; am iubit de atunci multe, dar nici pe un'a asié ca pe dins'a, pe carea acum o urescu si o despretiuescu din adanculu animei mele, si careia m'am joratu, câ me voiu resbuná. Ea scie, câ unde numai o afli o demaschezu. Inse va vení timpulu si o vei urí si despretiuf si tu... .

Gustavu s'a scolaru, si apropiandu-se de Rafailu a voitu sê-i stringa man'a, inse elu n'a primitu, ci intorcandu-se a parasitu chili'a, fara de a dîce barem unu cuventu.

— Acést'a inca nu e mania — dîse Gustavu rídiendu. Dup'aceia s'a dusu la ferésta, in care a statutu Rafailu, si se uitá in nóptea intunecósa si ploiósa, meditandu despre cele intimplate.

VIII. Adeveruri momentane.

Érá pe la mediulu noptii, óspetii contelui Bambergu inca totu se petreceau, ér Georgin'a Palaeologos se pregatea de a lasá sal'a de jocu. Ea a vediutu pe Rafailu vorbindu cu contele Leeringen, si... ér iritata — dar nu neliniscita, nici ingrigiata — ci póte indestulita. Ea luprivea cu o privire scrutatória, de câte ori numai trecea pre langa ea, inse elu n'a observatu privirile aceste.

(Va urmá.)

SALONUL.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Parisu 15 aug. —

(Serbatória națională. — Petrekerile de preste dî — Iluminatiunea și petrekerile de séra. — Dóue hótie. — Unu macelaríu de proci. — Dóue cadavre june.)

Amabile cetitórie!

Mi pare reu, că nu ve potu întretiené cu unu obiectu mai românesc, știindu că Dvóstra, ca și mine iubiti mai înainte de tóte ce este naționalu; dar fiindu între straini trebuie sê mai vorbim și de dînsii. De altu-felu nu mi-se cadea sê dîcu că traiescu între straini, de timpu ce Francesii n'aru trebui considerati atâtu ca straini, ci mai multu ca nisce frati de aceea-si vitia și limba cu noi. Asié dara permiteti-mi sê ve mai impartasiescu nescari noutâti de pre aici.

Astadi la 6 óre din dî o multîme de salve de tunu din institutul invalidiloru anunțara Parisului marea serbatória națională din 15 aug., adeca serbatóri'a Napoleoniloru (la fête imperiale).

Cu câte-va septemani mai înainte deja se pregătia cadrulu acestei serbatori și petrekeri populare. Gradin'a palatului Tuileriloru, piati'a Concordi'a și campurile eliseici fura provédute cu aparatul de iluminatiune. Pre campulu lui Marte se facura teatre de pantonimi și de acrobati, precum și-o multîme de siatre pentru vendietorii de consumatiuni.

Inceputul serbârei se facu prin distributiunea de ajutórie în natura între seracii din fia care arondismentu alu capitalei. O déca s'aru începe tóte serbatorile prin astfelu de acte de pietate, atunci ele aru fi serbatori adeverate, în care nu vérsa unii lacrimi de miseria, precandu altii înótă în placeri!

Pre la o óra dupa amédi se tienu în biserica Notre-dame unu Te-Deum la care asistara tóte celebri-tătile civile și militare a le capitalei. Multîmea se gramadiá la usile bisericeii lacoma de a vedé pre inaltele personaje, care nu pré mergu la biserica decátu numai ex officio, candu se intempla. Dar pucini din spectatori și-satisfacura curiositatea, cá-ci fiindu timpulu cam ploiosu cei doriti și acceptati intrau îndata în trasure și se redîmau pre spate ca sê nu fia vediuti. Bine a facutu de a nu se pré aretá, cá-ci multi dintre asistanti le aru fi aratatu o fatia cam neplacuta. Caus'a e politic'a și n'o putemu desvoltá în salonulu acestui diuaríu.

Pre la dóue óre începú a se inseniná și poporul alergá cu miile cátra campulu lui Marte și spre acea parte a Senei, unde erau manevre pre apa. Aceste din urma consistau în alergarea cu fregatele, la carea cei mai ínti la cursu luau premiulu. Ar fi de prisosu a ne ocupá mai multu cu descrierea petrekeriloru pre apa, de timpu ce n'am sê ve spunu altu ceva decátu că alergau pre întrecute; unii ajungea la meta mai íute, altii mai tardíu, precum se intempla în tóte alergárilu prin lume și prin viéti'a omenésca. . . .

Se urmámu pucintelu pre malulu fluviului injosu și sê ne oprimú în campulu lui Marte, o respantia largă în stang'a Senei, unde se facu mai cu séma esercitiile militare.

Aici erá adevratulu locu alu desfátáriloru. Mai antáiu de tóte ochii spectatoriloru erau atîntiti a supra

asié numiteloru „mats de cocagne“ prejini lungi c'o cununa și c'unu stégu în virfu; se distribuiau premie pentru cei ce se voru urcá pana la cununi. Multi ajungeau aprópe de virfu între aplausele publicului, dar se intemplá cá unii dintr'insii sê-si pierdiá poterea chiaru candu voiau sê puna man'a pe premiú; sermanii trebuiau sê se lase josu suferindu malitiós'a desaprobaré a asistentiloru. Cei ce-au reesítu secerara aplause frenetice, cá ci Francesulu lauda bucurosú faptele demne de lauda.

Se ve vorbescu despre acrobati? Faceau mari și multe minuni — ca toti paiatii. A sari, a ridicá și a sari pre funia, tóte aceste sunt a le maestriei, precandu Dvóstra aveti gustulu artei. Asié dara se inaintámu cátra teatre, templele artei.

Dar teatrele depre campulu lui Marte inca erau ori și ce, numai nu temple ale Taliei. Pre scena se represintau pantonime militare. Lupte de Francesi cu Turci și algeriani, pocnituri de puscii și lovituri de sabii într'o confusiune babilonica, erá totu farmeculu acelorú teatre. Totulu ce interesá erau costumele; cáte unu paiatiu și-jocá rolulu bine și nimeriá grimasele și gesturile. Cu tóte aceste actorii tragicelorú drame nu se ridicau preste rolulu unorú marionete bine dirigeate.

Poporul admirá și aplaudá, cá-ci lui i placeau tóte. Eu din parte-mi trebuie sê ve marturisescu c'am vediutu adese-ori papusi mai sdravene decátu unii actori, precum și actori mai rei decátu papusile. Și de câte-ori nu se intempla în lume cá ómeni se casce gur'a înainte papusiloru?!

Esîndu insartatu de sudóre din midiloculu publicului teatralu mai visitaiu dulapurile și siatrele de negutiatori. Am observatu cá poporul francesu sémena multu cu alu nostru în dîle de tergu; e veselu, ride, canta și chive.

Culmea petrekeriloru fu sér'a. Gradin'a palatului, piati'a Concordi'a, unde e și obelisculu celu mare egiptianu, precum și campurile eliseici notau în marea luminei de gasu. Lumea se indesuiá din tóte partile ca sê admire frumsetile ferici. În fundulu campurilor eliseici, în lini'a drépta cu pórt'a palatului de cátra gradina și cu obelisculu amintitu se vedea uriasulu arcu de triumfu, iluminatu în etagiulu de susu. Pe crescetulu seu ardea în gazu o corónă sub carea erá scrisu totu cu ciocuri de gazu: „Napoleone.“

Parisulu întregu ti-se parea încinsu de-unu incendiu imensu și pre unde treceai gasiai cáte ceva de admiratu.

La 9 óre începura focurile artificiale la dóue capete opuse ale capitalei. Artificierii au facutu totulu ce stá în putintia omenésca. Nimicu mai frumosu decátu acele buchete de pulbere ce ti-se pareau ca nu potú fi decátu de flori naturale, atátu încantá și orbiá farmeculu lorú. În decursulu focurilorú urlau tunurile terribilu și poporul aplaudá cu frenesia. Unu frumosu spectaculu acest'a pentru majestatea sa regin'a Isabel'a, carea și-zidí unu palatu în acelu locu unde se dedura focurile artificiose! Asié su capetele încoronate, pierdu câte-odată tronulu dar palatele nu. O, cátu va fi asudatu biét'a Ispania pentru ce ex-regin'a sê-si póta face unu palatu asié de pomposu.

Majestățile lor imperatoriului și imperatés'a Francesilor petrecu la Saint-Cloud și nu se arătara în mijlocul poporului. Se dăce, că Napoleonu e cam bolnavu din care cauza nu se tîenî nici revista militară.

Êta-ne la finea descrierei serbatórei din 15 aug. Eram sê uitu ceva. Pre cheulu, mi-se pare „de Conti“ în fati'a Senei stă o casa veche. Într'o odaia de sub învelisulu acestei case, locuî Marele Napoleone I. cu fratele seu, candu erá locotenentu. M'am miratu candu am vediu ferestile acelei memorabile odâi fara nici unu ornamentu, fara nici o diare de lumina.

Acum se trecemu la nesce evenimente mai departate de ordinea dîlei.

O mama bogata și de familia înalta tramise într'o dî servitórea cu dóue copilitie în gradin'a palatului sê se plimbe. Pre candu servitórea stá de vorba cu cunoscute de ale salo, fetitiile se jocau de a pila la o parte. Dóue dame betrane se apropiara de micile sorori și glumiau cu dinsele lingusîndu-le. Dupa unu cartu de óra Mari'a chiamá pre copilitie sê plece a casa; dar câtu de mare fî mirarea ei, candu vediu pre coconitie fara salbele de corale! Vedeti cum se jóca bunicile cu pruncii?!

Unu francesu din Canad'a ucise într'o dî nesce porci înaintea unui fiu alu seu în etate de optu ani. Într'o dumineca candu acést'a se întorcea cu nevést'a sa de la biserica, baiétulu Gustavu le iesî plinu de sange înainte dîcandu-le că a ucisu și elu unu porc. Nefericitulu copil se jocá cu frate seu celu mai micu „de a porc, candu i ucide“ lu legá c'o sfóra de o branca și-i aruncá unu cutîtu în pieptu.

În dîlele acestea se pescuira din Sen'a dóue cadavre june legate c'unu sialu unulu de altulu. Erá Ade-l'a, fiic'a unui meseriasiu cu amantulu ei Alfredu, calfa la parintele Adelei. Caus'a fî amorulu. Acesti juni se iubiau de multu și împiede candu-le parintii Adelei cununî'a, ei se cununara și valorile apei. În buzunariulu fetei se gasi unu biletu, în care se adresá câtra parintii cu asigurarea că dînsii sunt caus'a sinucidului.

Fét'a erá de 17 și junele de 21 de ani.

Frageda etate pentru tirani'a, celoru ce nu-si dau fetele decátu dupa fetiori cu bani!...

I. Lapedatu.

Curieriulu modei.

Pest'a 24 aug. Speraramu, că curios'a moda de peru falsu cu sezonulu de véra va disparé. Ne-amu în-sielatu! Perulu falsu și adi se pórtá tocmai asié de multu ca mai înainte, séu póte și mai multu.

Déca ar fi frigu, amu dîce că este de escusatu, pentru că gingasiele dame sunt scutite de frigu; inse acum e tortura, e ceva ridiculosu. — De ar fi câtu de caldu, damele nu abdîcu de mod'a lor, nu, pentru că asié scriu creatóriele modei din Paris și pentru că nu se afla nici o dama, carea ar cutezá a contradîce modei curióse.

Mare este puterea modei!

Fara de voia ni-aducemu aminte de unu fiascu a lui Ludovicu alu XIV.

Pe timpulu domnirii lui inca erá în moda a portá peru mare și multu. La începutu se portá perulu pieptenatu în vucle și aninatu pe frunte — ca și pe aice în anii trecuti — apoi domnisíor'a Fontange, creatóri'a modei pe acele timpuri, a aflatu de bine a înmultî nu-

merulu vucleloru și a le decorá cu prime (pantlice) rosîe.

Dsiór'a Fontange nu s'a indestulitu numai cu atâ-t'a, ci a facutu dóue trei și mai multe noduri pe peru, și asié cu câtu a crescutu numerulu noduriloru cu atâtu erau mai multe vucle.

Frisur'a din ce în ce a devenitu totu mai curiósa, încátu o dama de moda nici că potea sê între în casa fara ca sê nu sê plece la usia.

Asié dara că aceste aru fi curióse și mai necredî-bile, déca nu amu vedé și în dîlele nóstre asemenea?

Dîlele trecute amu vediu o frisura imponenta, încátu se mirau toti preambulatorii promenadei cu mine dimpreuna. Frisur'a asié erá de mare, încátu biét'a damicela erá silita a portá palariuti'a sa mititea în mana.

Acést'a nu e moda, onorabile cetitórie, acést'a e o bóla, o estremitate a modei. O astfelu de estremitate trebuie despretiuita și încungurata.

Dar sê trecemu éra la Ludovicu alu XIV.

Lui de locu nu i-a placutu ridicul'a moda, și se înfiorá de frisur'a aceea ce nu avea în sine nici o naturalitate. Firesce acést'a antipati'a a lui câtra frisur'a de atunci nu a potutu remané secretu înaintea prinseselor și damelor de curte, ba în fine li-a spus verde, că nu-i place. Tóte fura în daru. Prinsesele nu au voitu a se supune dorintiei regelui. Chiaru asié rezultat a avutu ordinatiunea regelui contra „Mignon“-iloru mari; pentru câte-va minute perira, dar în alta dî se ivira și mai multe.

Regele a vediu, că puterea lui nu e în stare a nimici puterea modei, — deci a capitulatu.

Peste câte-va dîle s'a aretatu la curte o dama englesa cu o frisura de totu simpla; și ce nu a succesu puterii regelui, a succesu damei acesteia, de órace imitarierea este în natur'a omului.

La începutu tóte damele de curte si-bateau-jocu de simpl'a frisura a englese, dar în fine cu incetulu începura a lapedá turnurile de frisura, pana tóte aveau frisura ca engles'a.

Atunci regele recunoscandu-si debilitatea a esclamatu: „Puterea unei dame, fatia cu mod'a uriciósa, a fostu mai mare, decátu puterea mea regala. Dar nu face nimicu, bine, că a peritu aceea moda înfioratoria!“

Asta-di și damele englese sunt sub influinti'a Parisului, n'avemu dar ce asteptá sê vina éra o englesa ca sê derime turnurile frisureloru, ci se privimu câtra Paris de unde acusi vomu audî: josu turnurile, josu frisurele!

În vestminte nu e nici o stramutare, póte mai tardîu, candu și timpulu va fi stramutatu.

Paris 20 aug. Modele de Paris s'au mutatu deja pe la scaldi și vile, numai acolo sê le cercâmu. Sê mergemu dar la scaldi și vile, că numai acolo vomu poté vedé variatiunile modei de acuma. — Inca desu de deminétia promenadele sunt pline de preambulatori și preambulatorie. Aceste din urma au o toaleta pe câtu de simpla pe atâtu de scumpa. Da, unele vestminte de deminétia sunt mai scumpe decátu cele de salonu. Colorile predominante sunt albe și violete.

Sunt în moda și vestmintele de panura alba séu violeta, séu vestmintele venete-albe cu vargi de metasa din deosebite colori. Mai multu se pórtá vestmintele scurte cu sparelu taiatu și nesce camesi de totu fine

incătu prin ele se potu observá cătu de bine umerii albi si rotundele bracie.

Nici odata dóra nu s'a lucratu mai multu mouselin si percalt ca in anulu acest'a, nici odata nu au fostu mai frumóse marfe ca si in anulu acest'a.

Unu diariu de aici díce că la o scalda erá o copila ca unu angeru de frumósa, toalet'a ei a fostu mai multu admirata dintre tóte. Erá imbracata in vestmentu albu de mousselin cu vargi ros'a si cu tunica decorata cu girlande de rosa. In tóte partile complimentau frumósei copile, la ce dins'a respundea cu naivitate si surisu că: „a costatu numai nóue franci.“ — Se pórtu multu si vestmintele decorate cu flori de „Nume uitá“, flórea grăului si vestmintele cu vargi violete. Palariile mitutele se decoréza cu buchete de flori merunte. Branele asemene se pórtu multu si inca din dîn dîn devinu totu mai late. — La scaldile marine se pórtu palarii late de paia. Aceste asié sunt de fine, incătu la cea mai mica suflare de ventu inunda pe fėti'a copileloru. Sunt decorate cu frundie verdi si cu velu, cu decoratiuni cu totu nu costa mai multu de patru-dieci pana in cincidieci de franci.

CE E NOU?

* * (Adunarea de la Siomcut'a) a Asociatiunii transilvane, precum se póte vedé si din scurtulu reportu publicatu in nrulu trecut, a reesítu peste acceptare bine, ma in unele privintie au intrecutu tóte celelalte adunári de pan'acuma. Ceea ce ni-a placutu mai multu, a fostu participarea in numeru mare a dameloru si a poporului la siedintiele adunării. Dorimu, ca acést'a si la viitórielo adunári generale sê se intemple asié. De óra-ce cu ocasiunea acést'a a asistatu si unu numeru considerabilu de magiari, amu acceptatu cu multa curiositate repórtele foiloru magiare. E bine, aflaramu cu placere, că tóte foile unghuresei au vorbitu despre cele petrecute la Siomcut'a intr'unu limbagiu amicabile. S'a gasitu inse si unu diariu, si a nume „Szabad Egyház“, organulu clericaliloru magiari liberali, (!?) carele in descrierea sa plina de neadeveruri, si de nesciintia, s'a servitu de unu stilu ce nu e propriu unui omu cultu. Apoi déca domnii redactori de la fói'a amintita cugeta, că prin asemene espeptoratiuni grosolane lucra in interesulu fratietătii de multe ori accentuate, faca dupa placulu lor! Nu-i vomu conturbá in petrecerea loru predilecta. Chacun a son góut.

* * (Teatrulu natiunálu) proieptatu de redactorulu acestei foi pentru romanii de dincóce de Carpati, sperámu, că nu va remané numai o idea nerealisata. Cu ocasiunea escursiunii nóstre la Siomcut'a avuramu placere a observá, că articolii nostri scrisi in privinti'a ast'a fura primiti cu unu viu entusiasmu, si din mai multe parti ni se propuse celu mai caldurosu spriginu materialu. Relatandu acést'a cu bucuria, constatámu cu multa neplacere, că dintre tóte diariiele nóstre de dincóce de Carpati nici unulu n'a luat nici macaru notitia despre proieptulu nostru, — éra dintre foile din Romania numai uniculu „Traianu“ s'a alaturatu la apelulu nostru. E bine, cu tóte că diuaristic'a nóstra ni-a salutatu ide'a prin tacere, noi vomu sustiené-o in continuu, fiindu convinsi, că esprimemu o dorintia generala. Acést'a se vede si de acolo, că mai multi onorabili colaboratori de ai nostri ne-au insciintiatu, că si dinsii voru scríe in obieptulu acest'a articoli in fói'a nóstra. Chiar acuma primimu unu articolu relativu la

cestiunea acést'a, scrišu de eminintele nostru colaboratoru dlu Lapedatu. Salutámu cu bucuria pre onorab. nostru amicu intre aceia, carii dorescu dimpreuna cu noi: Sê fondámu teatru natiunálu!

* * (Societatea academica romana) a deschisu siedintiele sale pentru sesiunea anului 1869 vineri la 1/13 augustu in sal'a universitătii. Deschiderea s'a intemplatu asié. Presiedintele dlu Eliade salutá pe membrii adunati prin cuvinte caldurose, apoi ceti o poesia a sa intitulata: „Imnulu Creatiunii.“ Dupa deschidere, membrii presinti — nefiindu in numerulu de majoritatea ceruta in statute — s'au intrunitu in conferintia, — apoi au alesu de secretariu ad hoc pe dlu Hodosiu. In acést'a siedintia a fostu de fatia dnii Eliade, Laurianu, Urechia, Sionu, Papiu, Hodosiu si Caragiani. Pentru traducerea opului: „De bello gallico“ a incursu numai unu manuscriptu cu devis'a: „Concordia vires crescunt.“ — In siedinti'a de la 2/14 aug. s'a cetitu dimisiunile dloru Maiorescu, Strajescu, Al. Hajdeu, Gónata si G. Munteanu. Eruditulu veteranu dlu Al. Hajdeu (parintele celebrului nostru istoricu B. P. Hajdeu) in dimisiunea sa impartesiesce societătii, că in Moscovi'a se gasescu in manuscriptu dóue diferite lescóne de limb'a romana, unulu din secolulu alu 17-le si altulu din alu 18-le. Societatea va luá mesurile necesarie spre a procurá copi'a acelor manuscripte pretióse. — In siedinti'a a trei'a au luat parte si dnii Babesiu si Sbierra, sositi dupa deschiderea sesiunii. Ceialalti membrii, carii inca nu se prezentara, au anunCIatu, că au sê sosésca si dinsii nu peste multu. — Se spera, că sesiunea din acestu anu are sê fia tare interesanta. Amintiramu deja, că dlu Cogalniceanu va vorbí despre C. Negruzi, dlu Sionu despre fabulistulu Donici si dlu Papiu despre Síncai, — acuma mai inregistrámu, că celui d'antáiu 1 va respunde dlu Eliade, la alu doile dlu V. Alesandri, si celui din urma dlu Baritiu.

* * (Asociatiunea natiun. din Aradu) ni-a tramisu program'a adunării generale, carea se va tiené in 1 sept. Conformu acestui programu agendele din diu'a prima voru fi: deschiderea adunării prin presiedintele invitatu din partea adunării prin o deputatiune, la 9 óre deminéti'a in sal'a comitatensu; dupa deschidere se potu rostí salutári ocasionalu, — alegerea presiedintelu Asociatiunii, sub presiedinti'a unui presiedinte alesu ad hoc, — alegerea vice-presiedinteloru si notariloru Asociatiunii, — reportulu directiunii, — reportu specialu in obieptulu sortituri, numirea comisiuniloru necesarie, si dispunere preste motiuni in alte obiecte — alegerea membriloru noi, — defigerea timpului de adunare pe diu'a urmatóri'a; in diu'a a dóu'a: autenticarea protocolulu siedintiei precedente, — reporturi comisiunale, — reportulu directiunii despre resultatulu sortituri si a balului, — alegerea directiunii, — preliminarulu de spese pe anulu curinte si instructiuni speciale pentru directiune, — superarea motiuniloru in alte obiepte, — dispunere pentru autenticarea protocolulu siedintiei ultime, — incheierea adunării prin cuventári acomodate. — In diu'a prima a adunării generale petrecerea de saltu arangiata in fayórea fondulu Asociatiunii se va tiené la otelulu „Crucea alba“, cu care ocasiune se va esecutá si sortitur'a filantropica. Obiectele ce se voru castigá, voru fi espuse in localitatea Asociatiunii.

* * (Reuniune si representatiune teatrala.) Comitétulu Alumneului natiunálu romanu din Timisiór'a invita pe on. publicu romanu la reuniunea ce se va tiené in

diu'a adunării generale, adeca la $\frac{1}{13}$ sept. in localitățile otelului „Tigru“ din suburbiul Fabriciu, in favo- rulu Alumnului numitu. Cu acést'a ocașiune tenerii alumnisti voru represintă o piesa teatrala intitulata : „Nunt'a tieranesca.“

* * (*Monumentulu lui Barnutiu*) proieptatu indata la mórtea repausatului inca nici acuma nu se póte face, cá-ci indiferentismulu, cu care publiculu romanu a in- timpinatu acést'a idea intrece tóte nepasările esperiate pan'acuma. Parintele vicariu alu Selagiului dlui Dem. Coroianu publica in diuarie unu ratiociniu publicu des- pre banii incursi la dsa ca la colectantu pentru scopulu acest'a. Din acestu ratiociniu aflámu cu multa dorere, cá in restimpu de cinci ani pentru monumentulu amin- titu a incursu numai 171 fl. 85 cr. si unu galbenu. Ape- lámu dara la toti connatiunaliu nostri sê confereze pen- tru acestu scopu, cá-ci ori-care natiune numai atât'a valóre are in cumpen'a lumei culte, cu cáta stima scie sê glorifice memori'a barbatiloru sei conducatori.

* * (*Monumentulu lui Buteanu*.) proieptatu de dlu Dionisiu Pascutiú spre insemnarea loculu unde acelu bravu fiú alu natiunii nóstre a suferitu martiriu pentru natiunea si patri'a romana, si unde sunt astrucate scumpele lui osaminte, e gata de multu, si se va aredicá pe teritoriulu comunei Gur'a-Hontiu in comitatulu Ara- dului la 10 sept. c. n. Inse banii receruti pentru res- cumperarea monumentulu nu s'au adunatu inca toti. S'au adunatu 86 fl. 60 cr. si mai lipsescu 54 fl. Audítu- ati acést'a onorabili connatiunali din districtulu Cetátii- de-piétra ?

* * (*Scóla comerciala si reala in Brasiovu*.) Cu pri- m'a septemvre a. c. se va deschide in Brasiovu clas'a prima a scólei reale cu cursu de trei ani, precum si clas'a prima a scólei comerciale totu cu cursu de trei ani. Clasele urmátorie se voru deschide succesivu din anu in anu. Aceste scóle nóue romane, menite de a cresce romani calificati in sciintiele reale si comerciale, se creadia dupa cele mai bune modele de scól'a reala si comerciala din Austri'a si Germani'a, de cátra repre- sentatiunile celoru dóue comune bisericesci romane gr. or. din Scheiu si din cetate, din subventiunea marinimósa, cu care le-a dotatu camer'a Romaniei. Inzestrata cu profesori romani calificati, scólele aceste cu limb'a de propunere romanésca, voru fi adeverate binefacere pentru natiunea romana. Elevii se primescu in prim'a clasa reala numai de aceia, carii au petrecutu cele pa- tru clase normale séu principale, éra in prim'a clasa comerciala numai de aceia, carii au absolvatu séu unu gimnasiu inferioru de patru clase, séu o scóla reala de trei clase.

* * (*Dlu V. A. Urechia*) a plecatu la Copenhaga, spre participá la adunarea societátii archeologice de acolo, la care si dsa e membru onorariu.

* * (*Hymen*.) Dlu Atanasiu Cimponieriu, secreta- riu la ministeriulu de comunicatiune, si-a incredintiatu de fiitóri'a socia pre frumós'a domnisiór'a Elen'a Aldu- leanu. Angerulu fericitirii sê-li suridia totu-de-un'a !

Literatura si arte.

* * (*O carte nóua*.) Dlu Ioanu P. Papiú, preotu la institutul corectoriu din Gherl'a a scosu la lumina : „Cartea santulu Ioanu Crisostomu despre preotia“ in traducere romanésca. Lasámu pe cei competinti sê vor- bésca dinsii despre meritulu acestei carti, éra noi ob- servámu numai atât'a, cá traductiunea — încátu potu-

ramu observá din cetirea a câte-va pagine — a reesítu corectu. Pretiulu opului e 75 cr. adaugandu costulu por- tulu postalu, si se póte trage de-a dreptulu de la tra- ducatoriulu.

* * (*Dlu Pascoli in Cernauti*) a datu numai câte-va representatiuni si-apoi — constrinsu de o impregiurare intrevenita — se rentórse la Bucuresci. Publiculu ro- manu din Cernauti i-a datu dreptu semnu de indestu- lare si recunoscintia o cununa de lauri lucrata in ar- gintu. Regretámu, cá eminentulu nostru artistu n'a potutu sê vina de asta-data si in Transilvani'a, Banatu si Ungari'a.

Din strainetate.

△ (*Portulu de la strimtur'a Suez*.) In tóte partile Europei se facu pregatiri pentru a intre prinde caletoria la grandiósa serbatória candu se va deschide cana- lulu de la Suez. Pe langa tóte cá deschiderea nu se va face numai peste trei luni s'au si inceputu transporta- rea marfeloru de la resaritu. Precum canalulu, ce im- preuna marea rosía cu fluviulu Nil, asié si calea ferata sunt creatiunile lui Lesseps. Ce nu face energi'a unui omu. Campiile vaste a le Egiptulu au peritu si s'au stramutatu in pamenturi fructificátorie, canalele au in- grasiatu tóte pamenturile.

△ (*Revolutiunea calugaritiloru*.) De unu timpu in cóce locuitorii si locuítórele claustriloru sunt objectulu conversárii si a diuareloru. Fia-care diuaru descopere câte unu secretu, si fia-care cetitoriu scie sê enereze ceva despre viéti'a din clastre. — Acum cetimu, cá nici calugaritiile nu voiescu a fi mai debile decátu bu- cataresele si lucratorii. Ele inca au revoltatu. In Tram- wellgate (Englter'a) calugaritiile denegara servitiulu, si de dóue septemani nu lucrara nimicu; in fine fara nici o concessiune parasira clastrulu. Se pare, cá si dinsele sunt de parere cá : „variatiunile delectéza.“

△ (*Unu procesu de despartire*) se pertractéza acuma in Berolinu. Toti artistii sunt curiosi cá ce finitu va avé, despre care apoi „éra voru avé ce conversá.“ Pana acuma numai intre culisele unoru teatre se vorbiá, cá unulu dintre actorii de curte a avutu conflictu cu soci'a sa; éra adi toti sciu caus'a conflictulu. — Unu diuaru de Berolinu díce, cá actriti'a s'a uritu deja de laurele uscate, si cá mai bucurosu si-ar aduná pentru viitoriu câti-va galbeni, inse sociulu ei este unu hasardu si ca atare toti banii i prapadesce. Actriti'a e dómn'a Lucca.

△ (*La tribunalulu din Aix*) inainte cu câte-va septemani s'a pertractatu unu procesu scandalosu. Acusatii au fostu Apolline Tongay veduv'a unui clopotariu (30 de ani) si Dionis Abbé plebanulu din Les-baux (50 de ani). — Ei inca pe candu traia clopotariulu erau in relatiuni secrete, ce venindu la cunoscintia superioritátii, pleba- nulu fu transpusu in alta comuna. Preotulu a indemnatu pe femeia clopotoriulu sê invenineze pe sociulu seu. Ea a si facutu aceea ce i-a dísu preotulu, éra barbatulu firesce a si repausatu. Dupa ce secretulu s'a descoperitu ea a marturisitu tóte inaintea tribunalulu. — Mai tar- diu si-a retrasu cele díse, dar tóte fura in daru, — pe- catosii nu remasera nepedepsiti.

△ (*Contes'a Cattaneo*.) Inainte de ast'a cu câti-va ani in Neapolea traia o contesa carea érá renumita de frumsetia si avutia. Afara de aceste calítati interesante érá tenera si libera, nu e mirare dara, cá si-a aflu- multi curtisani si multi adoratori. — Inse nici unuia nu

i-a succesu a o cuceri, decâtu numai frumosului si multu complexantului oficiru Negro. Da, Negro a fostu favoritul, amantulu ei; dar numai pana la unu timpu, câ-ci amorosulu oficiru temendu-se, câ va fi infidela, tractă grobianu cu dins'a. Contes'a Cattaneo, — asié se numiá acea frumoáa dama, — s'a temutu de oficirulu Negro, i-a spusu ca sê nu mai intre in cas'a ei. Inse tôte in daru. Negro mergea si dupa acea la contes'a si o amenintiá necontentitu. Ce a avutu de a face fricos'a contesa, a decisu sê paraséca Neapolea si sê mérga in Florenti'a; si ca sê fia scutita de mani'a lui Negro, a rogatu doi oficiri ca sê-o petróca pana la unu locu; oficirii o petróca pana la Cesarta. Intre Cesarta si Isola caletorii au audítu cum s'ar sparge nesce feresti, apoi urmà unu sunetu de arme. La statiune conducatoriulu a aflatu pe contes'a Cattaneo puscata prin capu. Se vorbesce câ Negro ar fi urmatu pe princes'a, imbracatu in vestminte tierenesce si câ dinsulu a impuscat'o. Contes'a erá impuscata si prin o mana, — de siguru candu a vediutu pe Negro, de frica si-a fi acoperitu fati'a si dupa aceea s'a intemplatu descarcatur'a. Ucigatoriulu inca nu e cunoscutu.

△ (*O istoriára.*) Diuariulu „La Presse“ díce, câ in Saint Gervais de câte-va septemani circuléza nesce faime curioáse. — Unu negutiatoriu care a fostu locuitoriu de acolo, intr'o dí fara de veste a peritu. — Vecinii si cunoscutii lui spunu, câ nu erá dusmanu beuturilor, de multe ori erá pré vialu, — cu tôte aceste toti lu stimau ca pre unu omu de omenia si sirguintiosu. — Intr'o séra, dupa datin'a sa, siedea inaintea pravaliei sale. De odate se ivesce unu birjariu si din birja se coboru trei persóne mascate si prindiendu-lu cu forti'a, lu-aruncara in birja si se cam mai dusera cu elu. De atunci nime nu scié despre elu nimicu. Multi sunt de parere câ descédentii lui l'au dusu, ca câtu mai ingraba sê-si póta capetá parte loru la mana.

Consemnarea

Obiecteloru intrate la asociatiunea natiunala aradana pentru cultur'a poporului romanu, intru spriginirea sortitureri, filantropice care in folosulu fondului asociatiunei se arangéza pe 1 sept. 1869 si adeca de la:

(Urmare.)

139. Dsiór'a Veturi'a Romanu din Oradea-mare unu portofoliu de cigare, lucratu cu margele; mf. propria.

140. Dn'a Paulin'a Romanu nascuta Covaciu din Oradea-mare, unu atramentariu de porcelanu auritu.

141. Dsiór'a Melani'a Vancu de Teiusiu din Siri'a o caciula comoda din lana de berolinu in colori natiunali.

142. Alu doile donu: o stergatória de pene din panura in colori diferite; mf. propria.

143. Dsiór'a Mari'a Vancu de Teiusiu din Siri'a o tienatóre de tiilu pentru ciubucu in fóрма de papusia cu tricolori natiunali; mf. propria.

144. Alu doile donu: o invelitórie de camisiu de ciubucu din matasa; mf. propria.

145. Dómn'a Persid'a Petrovicu nascuta Botosiu

din Aradu intru una cutiá decorata cu scoici de mare, colorita natiunala, dóue ceptie si una naframa pentru copii mici; mf. pr.

146. Alu doile donu: unu vasu de flori din sticla veneta coloritu natiunalu.

147. Alu treile donu: intru una cutiá de papiru: trei bucati de vestminte pentru copii mici impletite cu tricoloru natiunalu; mf. pr.

148. Dsiór'a Lucreti'a Cost'a portretulu lui Mihaiu Bravulu in rama aurita; desemnu cu man'a propria.

149. Mari'a Rosiu din Aradu una corfa de ferésta lucrata din margele de sticla mf. pr.

150. Dsiór'a Sofi'a Rosiu din Aradu una corfa pentru bilete din lana colorata, si margele; mf. pr.

151. Dn'a Mari'a Gyulai nasc. Botka din Aradu una cutiá cu instrumente de scrisu.

152. Dn'a Marchisiu din Carandu, o tassa lucrata din lana de Berolinu, si unu tienetoriu de bilete in forma de pocalu, lucratu din margele si matasa; mf. propria.

Aradu 8/20 Augustu 1869,

estradatu de Petru Petrovicu m. p. Notariu.

Gâcitura de semne

de Ros'a Ardeleanu.

△ o = u : i ± ia i * * ± i = i - ± a ± a,
Eu ; a ± i * * e - u : u - ± = ai * * u,
- i * * ± = o ± ié = a || e △ a = ± a ± a
± u ; a * * ± i ± = i - ± a eu - u - △ i * * u.

I * * - e ± u ai a = i △ ió = e,
△ o ± i ± e ' * * ± ó = ; e ; a * * || u "ei" = é ;
|| a = eu ! e : u i * * i * * ; i - ó = e
|| u △ a || u Δ ; e ± ié = 'a : ea.

Deslegarea gâciturii de siacu din nr. 30.

Candu tómn'a se arata,
Alu iernei rece sóre,
Copacii plini de jale
Lasu frundi'a de usucu ;

Asie nenorocirea
Uscandu a verstei-mi flóre
Dîcu lumei unu adio
Ieu lir'a si me ducu.

Georgiu Baronzi.

Deslegare buna primiramu de la dómnelle si domniórele Luis'a Murgu n. Balcu, Dragin'a Ciorogariu, Hersili'a Magdu, Elen'a Onciu, Anastasi'a Leonovicu; si de la domni Vasiliu Olariu, Constantinu Ungureanu, Petru Sporéa, Ilie Sporea, Alesandru Frumosu, Paulu Jurma Simeonu Moldovanu, Grigoriu Rosiu, si Georgiu Marcescu.